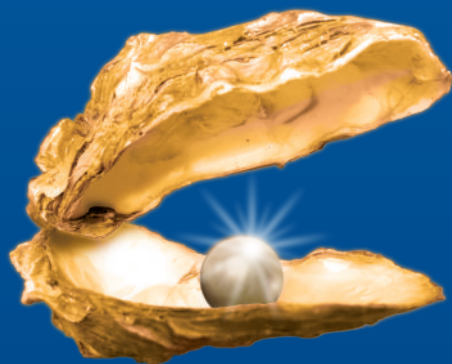

infoDOK

Raport o dokumentach

I kwartał 2011 r.

Patronat honorowy:

Patronat:

Współpraca:

Organizator:

www.DokumentyZastrzezone.pl

Uczestnicy Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od wszystkich osób:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od swoich Klientów:

Partnerzy:

W Systemie **DOKUMENTY ZASTRZEŻONE** uczestniczą prawie wszystkie polskie banki oraz szereg innych firm i instytucji.

Pokazane powyżej logotypy banków przedstawiają wybranych Uczestników Systemu, którzy przystąpili do **społecznej Kampanii Informacyjnej promującej System zapewniający bezpieczeństwo naszej tożsamości**. Ich szczególne potraktowanie na niniejszym materiale jest wyrazem **podziękowania ze strony Związku Banków Polskich** za wkład w promocję idei zabezpieczenia nas wszystkich przed przestępstwami z wykorzystaniem kradzionych dokumentów.

Kampanii patronuje **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Policja** oraz **Federacja Konsumentów**.

www.DokumentyZastrzezone.pl

Spis treści:

Wstęp	2
Raport w liczbach	3
W skrócie: Zgubiłem lub ukradziono mi dokumenty - co mam zrobić?	3
Opinia eksperta: Dowód osobisty - kradzież tożsamości	4
Oszustwa metodą „na wnuczka” - współpraca ZBP z KSP	8
Prawdziwe historie	10
Statystyki	11
1. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości	12
2. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości, a ogólna liczba przestępstw	13
3. Postępowania w sprawie oszustw metodą „na wnuczka”	14
4. Łączna liczba i kwoty udaremnionych prób wyłudzeń kredytów	16
5. Średnia kwota udaremnionej próby wyłudzenia kredytu	17
6. Liczba udaremnionych prób wyłudzeń - wg. województw	18
7. Łączna kwota udaremnionych prób wyłudzeń - wg. województw	19
8. Największe kwoty wyłudzeń kredytów	20

Wstęp

Szanowni Państwo,

przedstawiamy piąty Raport o dokumentach infoDOK. Szczegółowe analizy obejmują I kwartał 2011 (w porównaniu do analogicznego okresu 2010 r.).

W ostatnich trzech miesiącach na szczęście odnotowaliśmy spadek zarówno liczby prób wyłudzeń kredytów, jak i łącznej kwoty, na jaką te próby opiewały. Po rekordowo wysokich wynikach z poprzedniego kwartału ostatnie trzy miesiące były znacznie spokojniejsze. Cieszy fakt, że 1.714 prób wyłudzeń to najniższy wynik w całej historii badań (str. 16). W połączeniu z informacjami o znacznym spadku przestępczości z wykorzystaniem cudzych i sfalszowanych dokumentów podanymi przez Komendę Główną Policji (dane za 2010 r., str. 13) można mieć nadzieję, na początek, korzystnego trendu spadkowego w tym zakresie.

Podobnie, jak przed kwartałem nadal zdarza się wiele prób wyłudzeń na ogromne kwoty. Odnotowano aż siedem prób wyłudzenia kwot przekraczających 2 miliony złotych (str. 20), spośród których najwyższymi kwotami na wnioskach kredytowych wynosiły aż 9 (próba odnotowana 7 marca 2011 r., w województwie łódzkim) oraz 8 milionów złotych (21 marca 2011 r. w woj. małopolskim).

W ostatnim kwartale odnotowano wzrost wielkości Centralnej Bazy Danych Systemu DZ o 23.626 dokumentów (str. 12). W porównaniu do roku 2010 - to wzrost o niemal 15%. Świadomość Polaków w zakresie przeciwdziałania przestępczości i ochrony własnej tożsamości regularnie rośnie. To efekt prowadzenia społecznej Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE przez Związek Banków Polskich, kilkanaście polskich banków oraz Patronów i Partnerów akcji, m.in.: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendy Głównej Policji i Federacji Konsumenta.

W części opisowej Raportu o dokumentach infoDOK prezentujemy bardzo ciekawy artykuł „Dowód osobisty - kradzież tożsamości” autorstwa p. Henryka Kościńskiego. Warto nauczyć się, jak sprawdzać autentyczność dokumentów.

Polecamy również zapoznanie się z przykładowymi policyjnymi raportami z prawdziwych zdarzeń związanych z wykorzystywaniem cudzej tożsamości (str. 10).

Po znakomitych efektach Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE, prowadzonej przez ZBP wspólnie z Komendą Główną Policji od 2008 roku ruszamy z kolejnym projektem. Do współpracy zaprosiła nas tym razem Komenda Stołeczna Policji.

W ostatnich miesiącach narasta zjawisko szczególnie perfidnego rodzaju przestępstw dotyczącego przede wszystkim osoby w podeszłym wieku (str. 8). Chodzi o walkę z oszustwami tzw. metodą "na wnuczka". To bardzo poważny problem. Przestępcy postępujący się tą metodą, wykorzystując dobroć starszych ludzi, używają różnorodnych sposobów, aby pozbawić ich wszystkich oszczędności życia.

W nową kampanię społeczną zaangażowały się nie tylko struktury bankowe, ale także powszechnie znani i lubiani aktorzy oraz dziennikarze. Przede wszystkim są to: Barbara Zielińska, Katarzyna Żak, Michał Piela oraz Maciej Orłoś. Wkrótce ruszy ogólnopolska kampania z ich udziałem.

Zapraszam do lektury Raportu infoDOK.

Grzegorz Kondek
Centrum Prawa Bankowego i Informacji,
Związek Banków Polskich

Raport w liczbach

I kwartał 2011:

973 721

Wielkość Centralnej Bazy Danych Systemu DZ, na koniec I kwartału 2011 r. (dokumenty tożsamości)

23 626

Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości w I kwartale 2011 r.

1 714

Liczba udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2011 r.

106 875 157 zł

Łączna kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2011 r.

31 520 zł

Średnia kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów w I kwartale 2011 r.

9 000 000 zł

Kwota największej udaremnionej próby wyłudzenia kredytu w I kwartale 2011 r.

W skrócie: Zgubiłem lub ukradziono mi dokumenty - co mam zrobić?

"Zgubiłem dokumenty", "zgubiłem dowód osobisty", "ukradli mi paszport", "zgubiłem prawo jazdy" - gdy znajduj się Państwo w takiej sytuacji, należy jak najszybciej:

- Powiadomić oddział banku**, w którym posiadamy rachunek lub którego jesteśmy stałym klientem (albo, gdy nie mamy konta bankowego, iść do banku, który przyjmuje zastrzeżenia nie tylko od swoich klientów - aktualna lista www.DokumentyZastrzezone.pl) - tak postępujemy zarówno w przypadku zwykłego zgubienia, jak i utraty dokumentu w wyniku kradzieży. Powiadomienie polega na złożeniu wniosku o zastrzeżenie dokumentu - dyspozycja jest potrzebna, aby bank wpisał zastrzeżenie do Centralnej Bazy Danych Systemu DZ.
- Powiadomić najbliższą jednostkę policji** - jeśli dokument został utracony w wyniku kradzieży.
- Zawiadomić najbliższy organ gminy lub placówkę konsularną** i wyrobić nowy dokument. Informacje dotyczące konieczności zawiadomienia organu gminy znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - www.mswia.gov.pl.

System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE to ogólnopolski system zastrzegania skradzionych i zagubionych dokumentów tożsamości chroniący przed wyłudzeniami z ich użyciem.

Informacje z jednego banku, poprzez System DZ, są błyskawicznie przekazywane do wszystkich banków i instytucji korzystających z Systemu. Na życzenie klienta może być wydane pisemne potwierdzenie przyjęcia dyspozycji.

Opinia eksperta

Dowód osobisty - kradzież tożsamości

Dokumenty, jak pieniądze, muszą być stale uwiarygodniane przez sprawdzanie cech bezpieczeństwa, które gwarantują ich oryginalność. Tylko w ten sposób można zbudować system eliminacji fałszywych dowodów osobistych z obrotu prawnego, finansowego i gospodarczego.

Henryk Kościński

Przy wykonywaniu czynności służbowych legitymowanie ma na celu ustalenie i stwierdzenie tożsamości osoby legitymowanej. Dlatego czynność tę należy wykonać wyłącznie na podstawie dowodu osobistego. Autentycznego dowodu osobistego.

Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego, tylko ten dokument stwierdza tożsamość danej osoby.¹ Dlatego jest on niezwykle poszukiwany przez osoby parające się przestępczym rzemiosłem. Przykrywa ich tożsamość, gwarantując zachowanie anonimowości.

Technologia, w jakiej został wykonany dowód osobisty oraz wprowadzenie centralnej personalizacji spowodowało, że fałszerze stanęli przed barierą technologiczną.

Wykonywanie atrap ze względu na charakterystykę podłoża i system znaków protekcyjnych, zabezpieczających autentyczność tego dokumentu, stało się niewykonalne i ekonomicznie nieopłacalne. Pozostał im tylko jeden sposób zdobycia „lewych” dowodów osobistych. Kradzież dokumentu ich właścicielowi, a następnie dokonanie wtórnej personalizacji – poprzez kradzież tożsamości właściciela dowodu osobistego.²

Kradzież tożsamości to metoda mało skomplikowana, ale za to pomysłowa i niestety skuteczna. Tym bardziej że nie mamy nawyku sprawdzania autentyczności dokumentów, które przechodzą przez nasze ręce.

Jak się kradnie tożsamość prawowitego właściciela dowodu osobistego?

Metoda jest dość prosta. Na awersy autentycznych dowodów osobistych fałszerz nakleja transparentną cienką folię z fotografią „nowego właściciela” wydrukowaną na drukarce atramentowej lub laserowej.³ To wszystko.

Cały blankiet jest autentyczny, łącznie z cechami bezpieczeństwa.

Z tego powodu tego typu falsyfikaty utrzymują się dość długo w obiegu i sieją zamieszanie w życiu ekonomiczno-finansowym i prawnym.

1. Kegel Z. Satko J., *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, Orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych 1918–2000*, Piśmiennictwo, Wyd. Zakamycze 2002, str. 117, poz. 257 – Wyrok z dnia 22.03.1995 r., III KRN 221/94, OSNPK 1995, z. 6, poz. 10 „Nieuzasadnione jest twierdzenie, że dokumentem stwierdzającym tożsamość w rozumieniu ustawy z 10 kwietnia 1997 r. o ewidencji ludności dowodach osobistych (Dz. U z 1984 r., Nr 32, poz. 174, ze zm.) jest paszport. Z brzmienia art. 1 ustawy z 29 listopada 1990 r. o paszportach (Dz. U z 1990 r., Nr 2, poz. 5) wynika jedynie, że paszport jest dokumentem «poświadczającym obywatelstwo polskie, a także tożsamość osoby w nim wskazanej w zakresie danych, jakie dokument ten zawiera». Nie można twierdzić, że dokument poświadczający, choć nie stwierdzający tożsamości osoby w pewnym zakresie, a ponadto nie wymieniony w ustawie z 1974 r., jest «dokumentem stwierdzającym tożsamość» w rozumieniu tej ustawy. Takie stanowisko byłoby wyrazem dokonywania wykładni rozszerzającej, a może nawet stosowaniem analogii, co na gruncie prawa karnego materialnego jest niedopuszczalne.”

2. Kradzież tożsamości, a ściślej fałszerstwa tożsamości, to celowe używanie danych osobowych innej osoby, adresu zameldowania, numeru PESEL, najczęściej w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Kradzież tożsamości zwana jest także defraudacją tożsamości, gdyż chodzi o podszywanie się pod czyjeś dane, a nie „usuniecie” danych ofiary - http://pl.wikipedia.org/wiki/Kradzie%C5%BC_to%C5%BCsam%C5%9Bci

3. Luśnia T. – Laboratorium Kryminalistyczne KWP Wrocław, Zieliński Z. – Laboratorium Kryminalistyczne KWP Kraków, *Przykłady fałszerstw polskich dokumentów nowego typu [w:] Techniczne kryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych. Materiały 6 konferencji*, Wyd. Poznańskie 2007.

A teraz popatrzmy, jak w praktyce wygląda kradzież tożsamości, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że tego rodzaju „dokument” może trafić w nasze ręce.

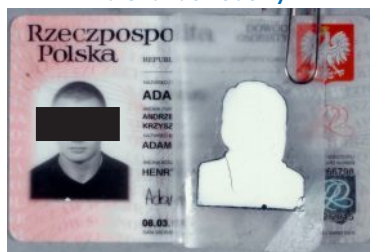
Material dowodowy

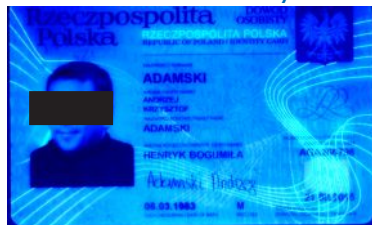
Material porównawczy

Material dowodowy

Material dowodowy

Material porównawczy

Czy w takim przypadku, weryfikując jego autentyczność, stoimy na straconej pozycji?

Nie ma zbrodni doskonałej. Nie ma fałszerstwa doskonałego. Z każdym przypadkiem możemy sobie poradzić. Trzeba tylko wnikliwie patrzeć. Szybko analizować oceniany materiał i wyciągać wnioski.

Wcześniej jednak musimy zaprzyjaźnić się z ocenianym dokumentem. Doskonale go poznać. A przede wszystkim zrozumieć. Kiedy przyjdzie czas uwiarygodniania jego oryginalności, będzie on już naszym dobrym znajomym, którego rozpoznamy w każdych okolicznościach i w każdej sytuacji.

Pamiętajmy! Nie dajmy się zaskoczyć! Na to przede wszystkim liczą fałszerze oraz oszuści postępujący się ich produktem.

Od czego zacząć legitymowanie?

Zawsze od sprawdzenia cech bezpieczeństwa, uwiarygodniających oryginalność kontrolowanego dokumentu.

Jeżeli odwrócimy kolejność i zajmiemy się danymi, które zapisane są na jego awersie i rewersie, jest prawie pewnym, że nie sprawdzimy jego prawdziwości lub czynność tę wykonamy pośpiesznie i mało dokładnie. Czasami bezrefleksyjnie. Dlaczego? Ponieważ będziemy już nastawieni psychicznie na merytoryczną stronę realizowanej transakcji. Będziemy skupiać się na jej istocie. Kolejne papiery pójdą w ruch. Zakrywając w ten sposób skażony dokument źródłowy. To na nich skupi się nasza uwaga. Nie na nim. Nie możemy wykluczyć również, że uwaga nasza będzie rozpraszana przez oszusta, który swoimi wypowiedziami, pytaniami, opowiadaniem życiorysu lub stosowanymi technikami inegracyjnymi będzie nas rozpraszał lub wpływał na nasze emocje. W pewnym momencie może dojść do sytuacji, że uwiarygodnianie okazanego nam dokumentu tożsamości, będzie z tych i wielu innych względów grubiaństwem i niegrzecznością wobec klienta.

Pamiętajmy! Zanim zaczniemy czytać dowód osobisty, sprawdźmy, co tak naprawdę czytamy!

Biorąc do ręki ten dokument – nagnijmy go lekko. Sprawdźmy w ten sposób sprężystość podłoża charakterystyczną dla poliwęglanu. Następnie – starajmy się ocenić dotykiem powierzchnię awersu i rewersu. Odpowiedzmy sobie na pytanie – czy wyczuwamy jednorodną fakturę po obu stronach podłoża? Czy są one jednakowo gładkie? Może nasz zmysł dotyku wyczuwa jakąś różnicę? Kasjer, dotykając podłoża banknotu, może w zasadzie od razu powiedzieć, czy jest to oryginał, czy falsyfikat. Tego czucia możemy i musimy się nauczyć. Następnie skierujemy dokument w kierunku źródła światła. Zobaczmy, czy odbija się ono w jednakowy sposób od powierzchni awersu i rewersu. W przypadku zaklejenia folią strony personalizacyjnej, refleks światła na tej stronie będzie inny niż na stronie czystej.

Patrząc na obie płaszczyzny dokumentu, ustalmy, czy wszystkie jego elementy graficzne są jednakowo czytelne i wyraźne? Folia zazwyczaj wyłumia wyrazistość i powoduje wrażenia, że kontrolowane elementy są niby dobre – tylko jakby za szybko. Cała powierzchnia sprawia wrażenie wygaszonej. Jest nieznacznie ciemniejsza niż w autentycznym dowodzie osobistym.

Pamiętajmy! Zawsze należy sprawdzać obie powierzchnie dokumentu. To jest standard!

Przyglądajmy się uważnie zdjęciu. To ono jest obiektem ataku. Sprawdzajmy dotykiem, czy wyczuwalne jest choćby minimalne zgrubienie na polu zarezerwowanym dla fotografii. Przeciagniemy palcem albo paznokciem po jego powierzchni. Zarówno w pionie, jak i poziomie. W oryginalnym dokumencie zdjęcie tworzy jednolitą, gładką płaszczyznę z powierzchnią podłoża. Jest niewyczuwalne w dotyku. Natomiast w przypadku naklejenia foli z wewnątrz nadrukowanym zdjęciem będziemy wyczuwali nieznaczne zgrubienie na styku krawędzi zdjęcia z pozostałą powierzchnią awersu. Możemy również spojrzeć na ten element dowodu osobistego pod kątem, starając się zaobserwować, czy zdjęcie nie wystaje ponad płaszczyznę awersu.

Sprawdzajmy przebieg linii giloszowych. Muszą one zachowywać ciągłość i przechodzić przez zdjęcie – nigdy pod nim. Upewnijmy się również, że kolorystyka tego zabezpieczenia jest prawidłowa. Na falsyfikatach można zaobserwować, że tego rodzaju cecha bezpieczeństwa jest upośledzona – zarówno co do ciągłości, jak i kolorystyki.

Odchylimy teraz uwierzytelniany dowód osobisty o ok. 45 stopni. Tak żeby dolna część z hologramem była wyżej niż ta z godłem. Następnie skierujemy blankiet dowodu osobistego w kierunku możliwie najsilniejszego źródła światła. Popatrzymy pod kątem na dane personalne. Sprawiają wrażenie jakby wychodziły z tła i były wypukłe. To odczyt optyczny. W rzeczywistości są one niewyczuwalne w dotyku. Folia najczęściej tłumi ten efekt.

Sprawdzajmy dotykiem cyfry daty urodzenia. Na oryginalnym dowodzie są one wyczuwalne i wyraźnie wystają ponad powierzchnię podłoża awersu. Folia tłumi lub niweluje ten efekt.

Nigdy nie zapominajmy o kinegramie. Pod folią naklejoną przez fałszerza, jego piękne barwy i efekt kinetyczny są przygaszone. Brak im naturalnej dla tego typu zabezpieczenia czystości, ostrości i wyrazistości obrazu, a efekt kinetyczny jest wyraźnie zamazany.

Nie dajmy się zwieść wyrazistości liter „RP” na zaklejonym kinegramie. W sposób nienaturalny wybijają się one na pierwszy plan oraz mają odmienną barwę niż na oryginalnym zabezpieczeniu.

Bardzo przydatna do analizy autentyczności dowodu osobistego jest lampa ultrafioletowa. Oświetlony światłem tego urządzenia falsyfikat jest praktycznie bezbronny. Nie ma szans na zmylenie promieniowania elektromagnetycznego. Zafoliowana strona dokumentu świeci w kolorze niebieskim. Wyłumnia czytelność i kolorystykę linii giloszowych oraz powoduje zanik napisu „REPUBLIC OF POLAND” w górnej części awersu oraz wizerunku Zamku Królewskiego, a także kolumny Zygmunta III Wazy w prawej środkowej jego części.

Naklejone zdjęcie na dokumencie przerobionym pozbawione jest zabezpieczenia utajonego w postaci liter „RP”, wzbudzanych światłem UV oraz zastania linie giloszowe, przerywając ich ciągłość.

Wykorzystujemy do kontroli autentyczności dowodu osobistego swoje doświadczenie życiowe. Swoją spostrzegawczość i docieklivość. Pamiętajmy – każdy sposób autentyfikacji, który prowadzi do sukcesu, jest dobry i pożądany. Nie ma skończonej listy sposobów ujawniania fałszerstw. Te opisane to tylko przykłady. Każdy może dokonać własnych spostrzeżeń. Warunek jest tylko jeden – metody i sposoby muszą być skuteczne.

W pewnym momencie zadaliśmy sobie pytanie. Czy stoimy na straconej pozycji, gdy okazywany nam dowód osobisty jest sfałszowany w ten sposób?

Odpowiedź jest jednoznaczna.

Tego typu hybryda nigdy nie jest przedmiotem doskonałym. Jeżeli umiemy czytać zabezpieczenia, to poradzimy sobie z takim falsyfikatem. Natomiast, jeżeli brak nam wiedzy oraz umiejętności potrzebnych do zweryfikowania jego autentyczności – to mówiąc wprost, padamy ofiarą naciągacza i tracimy to, co on zyskuje. Natomiast urzędy i instytucje państwowe, które honorują falsyfikaty, tracą dodatkowo dobre imię i powagę oraz przyczyniają się do znacznego obniżenia bezpieczeństwa obrotu prawnego i ekonomicznego państwa.

Podziel się swoją opinią: Henryk.Koscinski@nbp.pl

**Autor artykułu jest
Naczelnikiem Wydziału w O/O NBP w Gdańsku**

Oszustwa metodą „na wnuczka” - współpraca Związku Banków Polskich z Komendą Stołeczną Policji

Oszustwa metodą "na wnuczka" to bardzo poważny problem dotyczący przede wszystkim osób w podeszłym wieku. Przestępcy posługujący się tą metodą, wykorzystując dobroć starszych ludzi, używają różnorodnych sposobów, aby pozbawić ich wszystkich oszczędności życia.

Metoda „na wnuczka” rozpoczyna się telefonem do uprzednio wyszukanej ofiary. Rozmowa prowadzona jest w taki sposób, aby **oszukiwana osoba uwierzyła, że rozmawia z kimś ze swojej rodziny** i sama wymieniła jego imię oraz inne dane, pozwalające przestępcom wiarygodnie pokierować dalszą rozmową. Rozmówca informuje, że wydarzyło się coś bardzo złego (np. wypadek lub porwanie) albo pojawiła się wyjątkowa okazja na zarobienie łatwych pieniędzy (np. na gieldzie lub okazjne kupno mieszkania). **Zwraca się wtedy z prośbą o natychmiastową pomoc finansową. Oszust prosi o przygotowanie gotówki i jednocześnie oświadcza, że osobiście nie może przyjechać po pieniądze, więc przyśle po nie swojego zaufanego przyjaciela lub współpracownika.** Zdarzają się także prośby o przelew na konto bankowe lub wspólny wyjazd do banku z „przyjacielem” i wypłatę gotówki.

Oszukiwana osoba będąca w przeświadczeniu, że pomaga rodzinie oddaje swoje oszczędności przestępcom.

Według statystyk Komendy Stołecznej Policji, w roku 2010 odnotowano ponad 300 postępowań prowadzonych w sprawie tego rodzaju oszustw. W roku 2009, ich liczba wyniosła 229.

Statystycznie ofiarami przestępstw oszustw metodą „na wnuczka” są osoby w wieku od 50 do 97 lat. Najczęściej jednak są to osoby, które ukończyły 70 rok życia.

Pośród odnotowanych przestępstw zaledwie 158 zgłoszono jako usiłowania. Dane te wskazują, że zdecydowana część osób oszukanych bądź narażonych na tego rodzaju oszustwa, nie posiada wiedzy o konieczności zgłaszania Policji wszelkich podejrzanych sytuacji.

Łączna kwota strat wyniosła około 5.714.000 zł, w tym w gotówce 5.361.240 zł, 43.900 USD i 49.600 Euro oraz biżuteria o wartości 21.000 zł.

W trosce o naszych Seniorów i ich rodziny Związek Banków Polskich we współpracy z Komendą Stołeczną Policji przygotowały specjalny **informator „Jak nie paść ofiarą oszustwa metodą „Na wnuczka””**.

Informator jest opublikowany na stronach internetowych **www.DokumentyZastrzezone.pl**, **www.OszustwaNaWnuczka.pl**.

Pomysł informowania i ostrzegania starszych ludzi przed zagrożeniem związanym z utratą oszczędności spotkał się z dużym poparciem.

W ramach wspólnej inicjatywy powstały spoty reklamowe z udziałem znanych aktorów, które już wkrótce będzie można zobaczyć w mediach.

Informator

Materiał wykorzystywany podczas działań prewencyjnych związanych z oszustwami metodą „na wnuczka”

Materiały drukowane - ulotka, plakat

Bohaterowie spotów

Katarzyna Żak

Barbara Zielińska

Janka Patocka

Michał Piela

Maciej Orłoś

Maciej Karczyński

Prawdziwe historie

Wpadł podczas wyłudzenia kredytu

piątek, 11 lutego 2011

Policjanci z dębickiej komendy zatrzymali na gorącym uczynku 55-letniego mieszkańca Wałbrzycha, który jest podejrzany o wyłudzenie kredytów bankowych na terenie całego kraju. Postępując się fałszywymi dokumentami na inne nazwisko, składał wnioski kredytowe, a po odebraniu pieniędzy zniknął. Jest podejrzany o popełnienie kilkudziesięciu przestępstw. Był poszukiwany listem gończym od ponad 2 lat.

Oszust działał na terenie całego kraju, wyłudzając kredyty oraz towary kupowane w systemie sprzedaży ratalnej. Posługiwał się sfałszowanymi dokumentami w postaci dowodu osobistego, prawa jazdy, poświadczeniem zameldowania, a nawet legitymacją emeryta Służby Więziennej, wydanymi na inne nazwisko.

Został zatrzymany w jednym z banków na terenie Dębicy, w momencie podpisywania umowy kredytowej na 30 tys. złotych. Następny bank, gdzie złożył wniosek o pożyczkę na taką samą kwotę, znajdował się kilkadziesiąt metrów dalej. Początkowo mężczyzna nie chciał ujawnić swojej prawdziwej tożsamości, ale sprawdzenie odcisków palców pozwoliło na ustalenie, iż dębiczcy policjanci mają do czynienia z oszustem z bogatą przeszłością kryminalną. Przy oszucie znaleziono listę banków, które zamierzał "odwiedzić".

Okazało się, że mężczyzna trudnił się przestępczym procederem od wielu lat i jest poszukiwany przez wiele jednostek Policji, prokuratur i sądów na terenie całego kraju, w związku z toczącymi się przeciwko niemu postępowaniami karnymi.

Mężczyzna podczas przesłuchania przyznał się do usiłowania wyłudzenia kredytów w dwóch bankach na terenie Dębicy. Został przewieziony do zakładu karnego, gdzie czekają go dalsze przesłuchania w sprawie innych toczących się postępowań.

Wyłudzali pieniądze metodą „na wnuczka”

czwartek, 20 stycznia 2011

Na 3 miesiące do aresztu trafił poszukiwany przez toruńskich policjantów 61-letni oszust. Przychodząc osobiście do mieszkań swoich ofiar w imieniu syna, siostrzeńca lub kuzyna mężczyzna wyłudzał kilkusetzłotowe kwoty. Teraz może mu grozić do 12 lat więzienia.

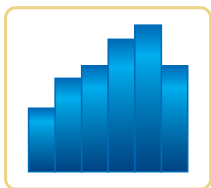
Od kilku miesięcy kryminalni z komisariatu na toruńskim Rubinkowie poszukiwali 61-letniego oszusta, który podejrzewany był o dokonywanie przestępstw metodą „na wnuczka”. Na początku tego tygodnia mężczyzna został zatrzymany przez bydgoskich funkcjonariuszy do innej sprawy. Jednak po sprawdzeniu w policyjnej bazie okazało się, że jest on również osobą poszukiwaną przez sąsiednią jednostkę.

Na podstawie zgromadzonych do sprawy materiałów dowodowych toruńscy śledczy udowodnili mu sześć oszustw. Jak wynika z ustaleń kryminalnych, sprawca działał w Toruniu od lutego 2009 r. do sierpnia ubiegłego roku. Na swoje ofiary wybierał osoby w podeszłym wieku. Przychodząc osobiście do ich mieszkań w imieniu syna, siostrzeńca lub kuzyna, wyłudzał kilkusetzłotowe kwoty na pokrycie kosztów transportu zamówionych z zagranicy mebli.

Zatrzymany 61-latek usłyszał już zarzuty. Policjanci za pośrednictwem prokuratora wystąpili również do sądu z wnioskiem o tymczasowy areszt wobec oszusta. Teraz 61-latek najbliższe 3 miesiące spędzi za kratkami. Jak wynika z policyjnych rejestrów oszust w przeszłości był już karany za podobne przestępstwa, a tych ostatnich dopuścił się w warunkach tak zwanej recydywy. Teraz może mu grozić kara nawet do 12 lat więzienia.

Źródło: www.policja.pl

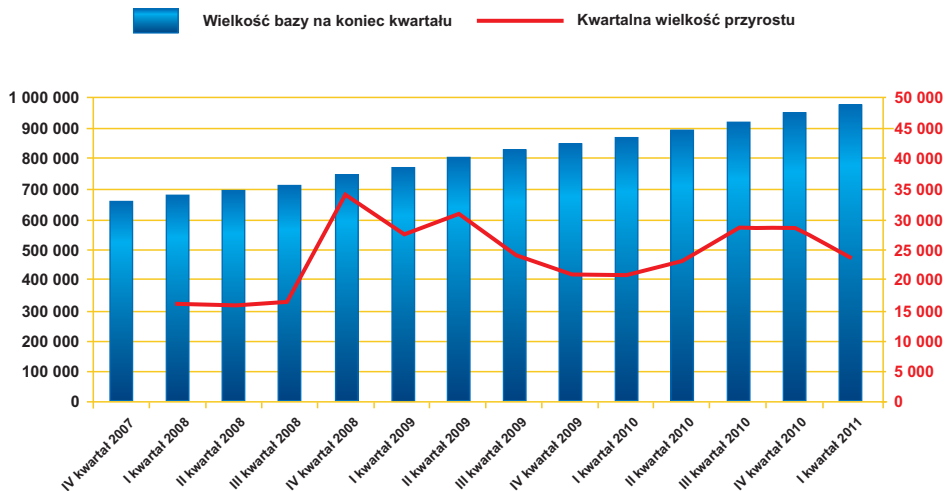

STATYSTYKI

1. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości: IV kwartał 2007 - I kwartał 2011

Kwartał	Wielkość bazy na koniec kwartału	Kwartalna wielkość przyrostu
IV kwartał 2007	661 083	
I kwartał 2008	677 189	16 106
II kwartał 2008	693 202	16 013
III kwartał 2008	709 827	16 625
IV kwartał 2008	743 894	34 067
I kwartał 2009	771 767	27 873
II kwartał 2009	802 835	31 068
III kwartał 2009	827 129	24 294
IV kwartał 2009	848 205	21 076
I kwartał 2010	869 111	20 906
II kwartał 2010	892 616	23 505
III kwartał 2010	921 318	28 702
IV kwartał 2010	950 095	28 777
I kwartał 2011	973 721	23 626

Znaczący wzrost liczby zastrzeganych dokumentów widoczny od IV kwartału 2008 roku jest efektem rozpoczęcia Kampanii Informacyjnej Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE.

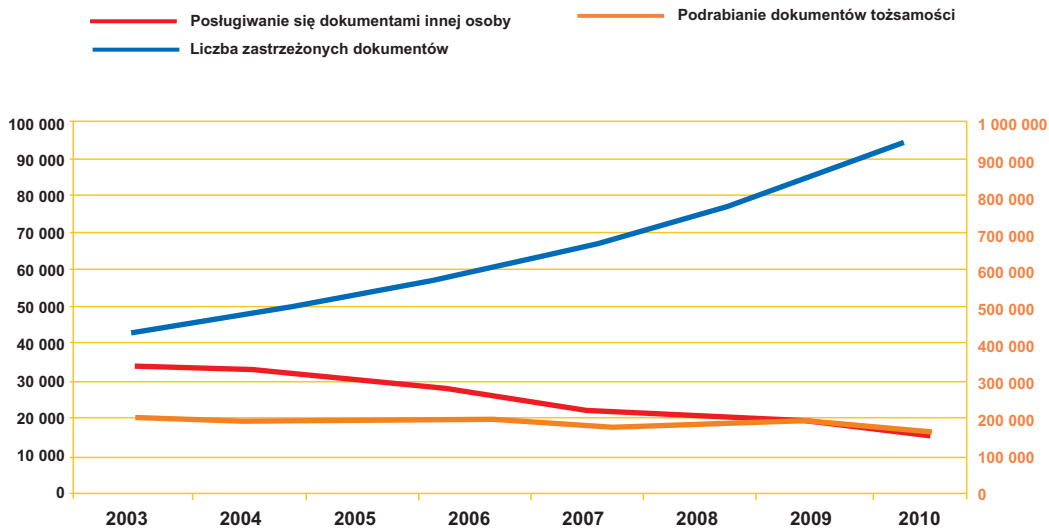
Źródło: ZBP

lękroć w niniejszym raporcie jest mowa o liczbie zastrzeżonych dokumentów tożsamości dane te dotyczą następujących rodzajów dokumentów:

- ✓ dowody osobiste,
- ✓ paszporty,
- ✓ prawa jazdy,
- ✓ książeczki wojskowe,
- ✓ książeczki marynarskie,
- ✓ karty pobytu,
- ✓ dokumenty zagraniczne,
- ✓ dowody rejestracyjne,
- ✓ karty płatnicze.

2. Liczba zastrzeżonych dokumentów tożsamości oraz ogólna liczba przestępstw dot. dokumentów

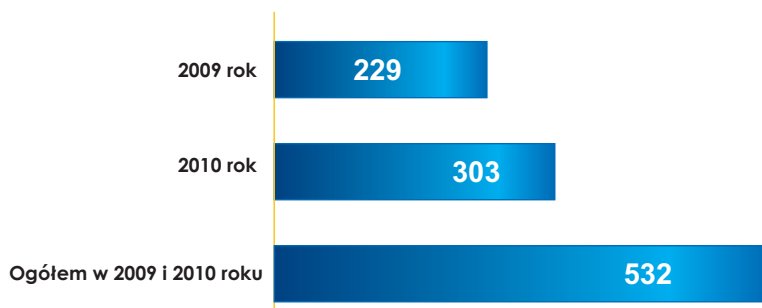
Rok	Postługiwanie się dokumentami innej osoby	Podrabianie dokumentów tożsamości	Liczba zastrzeżonych dokumentów
2003	33 775	20 949	436 779
2004	33 350	19 358	480 006
2005	30 391	19 937	530 863
2006	27 322	19 217	590 694
2007	22 087	18 319	661 083
2008	19 729	17 340	743 894
2009	18 854	17 804	848 205
2010	16 155	16 427	950 095

Źródło: www.policja.pl, ZBP

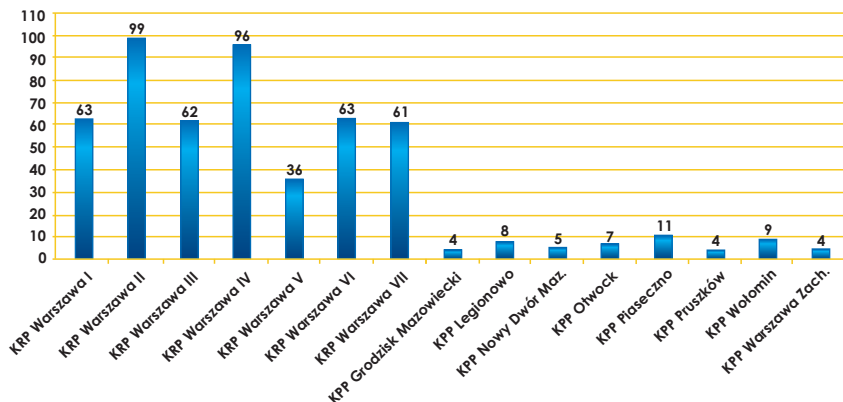
3. Postępowania w sprawie oszustw metodą „na wnuczka”: 2009 - 2010

Ilość postępowań prowadzonych na terenie garnizonu stołecznego w sprawie oszustw metodą „na wnuczka”

W roku 2009 odnotowano 229 postępowań, a w 2010 roku 303 sprawy, co wskazuje na wzrost zagrożenia przestępstwami tej kategorii oraz konieczność rozpoczęcia akcji mającej na celu informowanie i edukację społeczeństwa.

Podział ilościowy prowadzonych postępowań w latach 2009 - 2010 w rozbiu na jednostki organizacyjne KSP

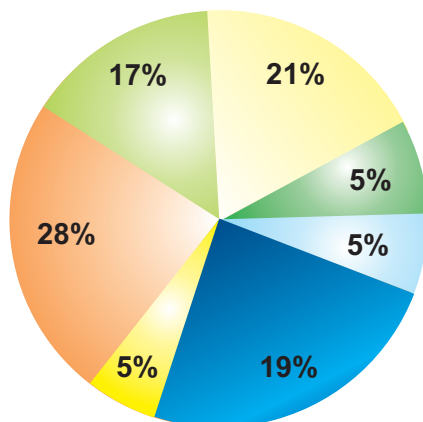
Źródło: Komenda Stołeczna Policji

Do pokrzywdzonych dzwonili zarówno mężczyźni jak i kobiety. Na uwagę zasługuje fakt, iż w przypadku, gdy "telefonistą" był mężczyzna dominowała legenda "na inwestycje, maklera", natomiast w przypadku, gdy "telefonistą" była kobieta, posługiwała się najczęściej legendą "na zwrot długu". Wówczas rolę "odbieraków" pełnili zazwyczaj mężczyźni - 76%, kobiety odbierały w 10% analizowanych przypadków, natomiast w 14% sprawcy polecali pokrzywdzonym dokonanie przelewów na wskazane konta bankowe poprzez WESTERN UNION lub Poczტę Polską.

Podział spraw według legend stosowanych przez sprawców:

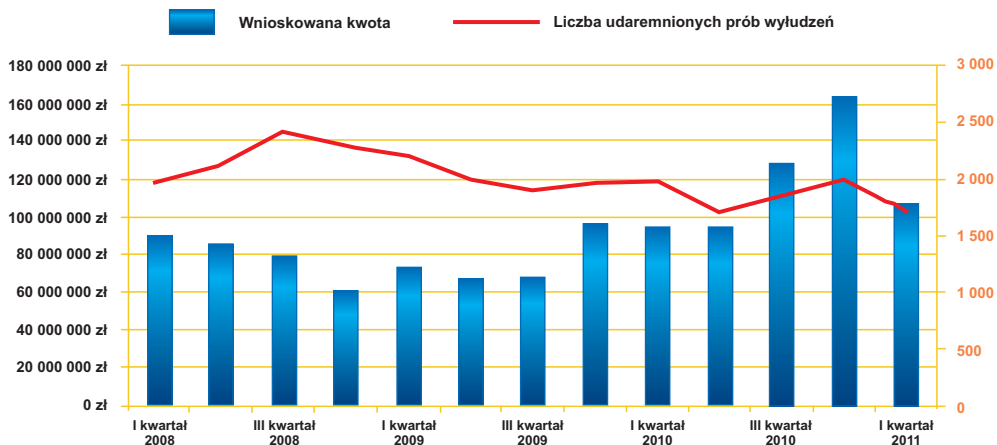

- inwestycje giełdowe, makler
- wypadek drogowy
- zakup komputerów
- zwrot długów wobec znajomego
- zakup nieruchomości
- pożyczka bez wskazania celu
- inne lub nie ustalone

Źródło: Komenda Stołeczna Policji

4. Łączne liczby i kwoty udaremnionych prób wyłudzeń kredytów: I kwartał 2008 - I kwartał 2011

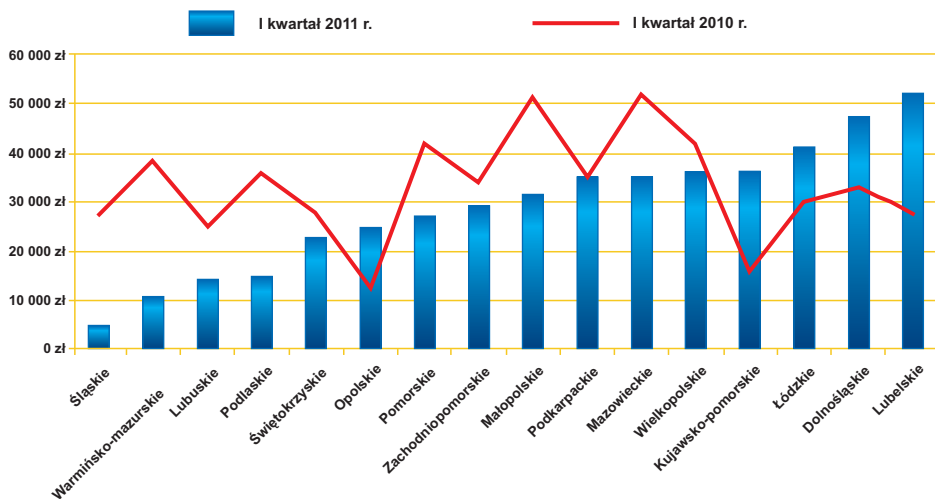

Kwartał	Wnioskowana kwota	Liczba udaremnionych prób wyłudzeń
I kwartał 2008	90 306 120	1 964
II kwartał 2008	85 876 991	2 125
III kwartał 2008	79 862 205	2 412
IV kwartał 2008	61 521 383	2 305
I kwartał 2009	73 412 811	2 194
II kwartał 2009	67 524 894	1 996
III kwartał 2009	68 239 738	1 901
IV kwartał 2009	96 380 239	1 965
I kwartał 2010	94 689 393	1 988
II kwartał 2010	71 336 265	1 720
III kwartał 2010	128 553 427	1 865
IV kwartał 2010	163 496 138	1 984
I kwartał 2011	106 875 157	1 714

Źródło: Opracowanie ZBP, na podstawie danych BIK

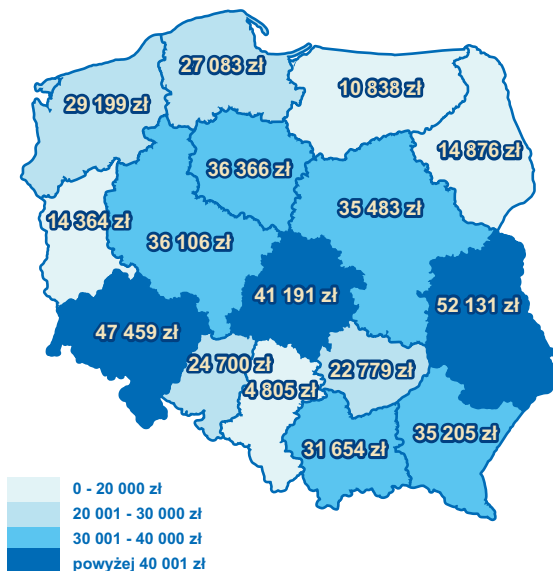

5. Średnia kwota udaremnionych prób wyłudzeń kredytów: I kwartał 2010/2011 r. - wg. województw

Województwo	I kw. 2010 r.	I kw. 2011 r.
Śląskie	26 647 zł	4 805 zł
Warmińsko-mazurskie	38 143 zł	10 838 zł
Lubuskie	24 890 zł	14 364 zł
Podlaskie	35 795 zł	14 876 zł
Świętokrzyskie	27 600 zł	22 779 zł
Opolskie	12 348 zł	24 700 zł
Pomorskie	41 953 zł	27 083 zł
Zachodniopomorskie	33 778 zł	29 199 zł
Małopolskie	51 053 zł	31 654 zł
Podkarpackie	35 127 zł	35 205 zł
Mazowieckie	51 532 zł	35 483 zł
Wielkopolskie	41 645 zł	36 106 zł
Kujawsko-pomorskie	15 441 zł	36 366 zł
Łódzkie	30 063 zł	41 191 zł
Dolnośląskie	32 830 zł	47 459 zł
Lubelskie	27 537 zł	52 131 zł
Średnia dla Polski	35 721 zł	31 520 zł

I kwartał 2011 r. - wg. województw

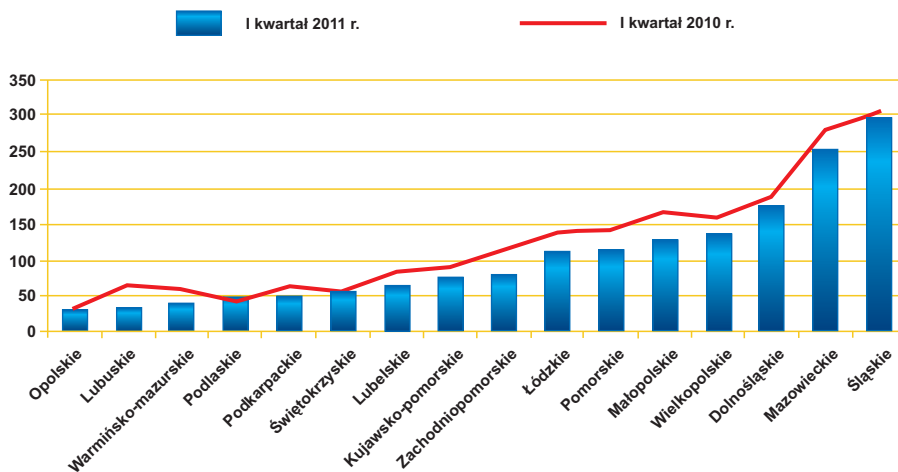

Źródło: Opracowanie ZBP, na podstawie danych BIK

Przy wyliczeniu zostały odrzucone najbardziej ekstremalne wyniki (największe kwoty przekraczające 0,5 mln zł.), które mogły w znaczny sposób wpłynąć na średnią kwotę udaremnionych prób wyłudzeń w poszczególnych województwach.

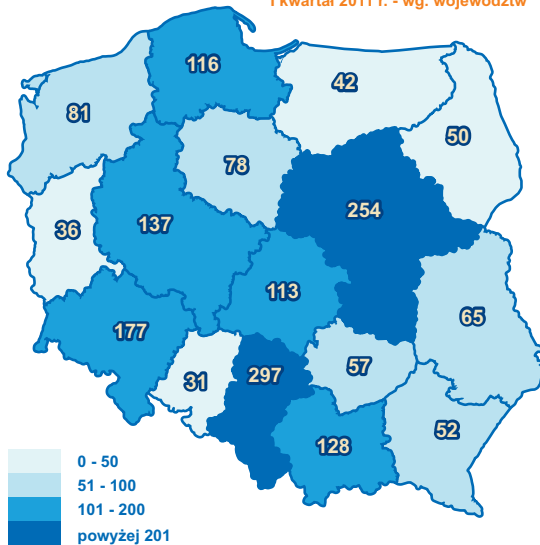

6. Liczba udaremnionych prób wyłudzeń: I kwartał 2010/2011 r. - porównanie wg. województw

Województwo	I kw. 2010 r.	I kw. 2011 r.
Opolskie	33	31
Lubuskie	64	36
Warmińsko-mazurskie	60	42
Podlaskie	45	50
Podkarpackie	65	52
Świętokrzyskie	59	57
Lubelskie	84	65
Kujawsko-pomorskie	90	78
Zachodniopomorskie	113	81
Łódzkie	138	113
Pomorskie	142	116
Małopolskie	165	128
Wielkopolskie	160	137
Dolnośląskie	188	177
Mazowieckie	278	254
Śląskie	304	297
Średnia dla Polski	124	107

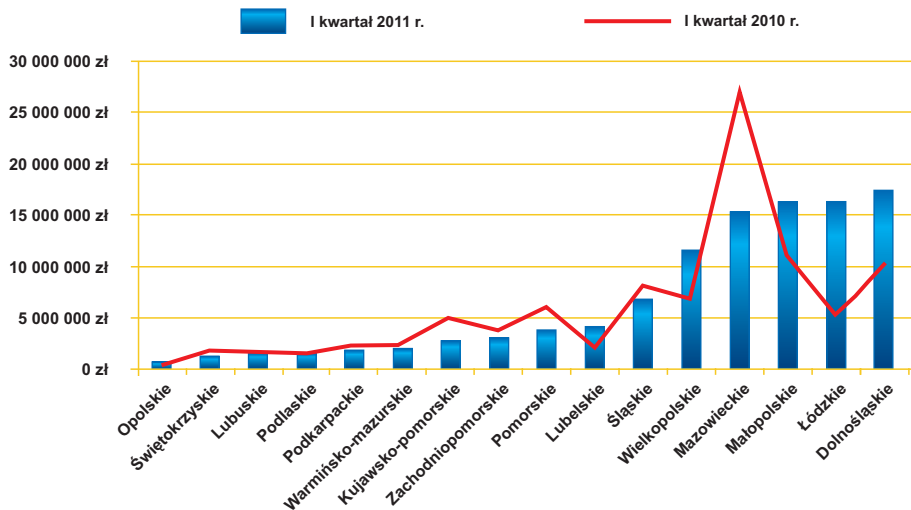
I kwartał 2011 r. - wg. województw

Źródło: Opracowanie ZBP, na podstawie danych BIK

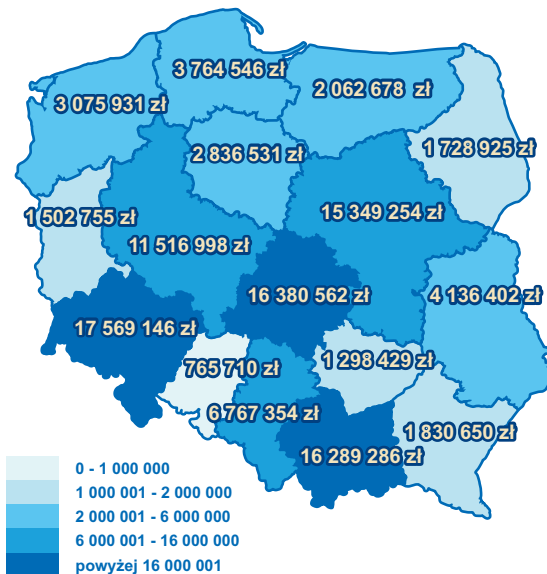

7. łączna kwota udaremnionych prób wyłudzeń: I kwartał 2010/2011 r. - wg. województw

	I kw. 2010 r.	I kw. 2011 r.
Opolskie	407 471 zł	765 710 zł
Świętokrzyskie	1 628 403 zł	1 298 429 zł
Lubuskie	1 592 985 zł	1 502 755 zł
Podlaskie	1 610 775 zł	1 728 925 zł
Podkarpackie	2 283 246 zł	1 830 650 zł
Warmińsko-mazurskie	2 288 600 zł	2 062 678 zł
Kujawsko-pomorskie	4 874 207 zł	2 836 531 zł
Zachodniopomorskie	3 816 902 zł	3 075 931 zł
Pomorskie	5 957 272 zł	3 764 546 zł
Lubelskie	2 313 141 zł	4 136 402 zł
Śląskie	8 100 550 zł	6 767 354 zł
Wielkopolskie	6 663 231 zł	11 516 998 zł
Mazowieckie	26 907 362 zł	15 349 254 zł
Małopolskie	10 960 082 zł	16 289 286 zł
Łódzkie	5 161 934 zł	16 380 562 zł
Dolnośląskie	10 123 232 zł	17 569 146 zł
Średnia dla Polski	5 918 087 zł	6 679 697 zł

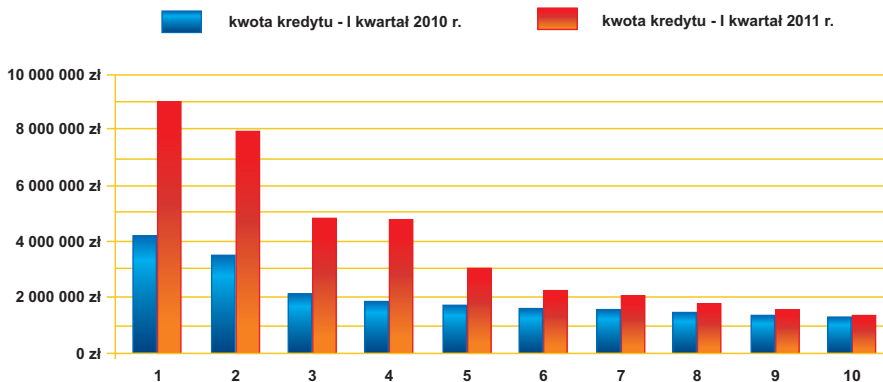
I kwartał 2011 r. - wg. województw

Źródło: Opracowanie ZBP, na podstawie danych BIK

8. Największe kwoty prób wyłudzeń kredytów: I kwartał 2010/2011 r.

Województwo	Kwota kredytu - I kwartał 2011 r.
Łódzkie	9 000 000 zł
Małopolskie	8 000 000 zł
Wielkopolskie	4 874 160 zł
Śląskie	4 800 000 zł
Małopolskie	3 000 000 zł
Łódzkie	2 249 573 zł
Dolnośląskie	2 090 800 zł
Wielkopolskie	1 768 566 zł
Mazowieckie	1 554 867 zł
Dolnośląskie	1 350 000 zł

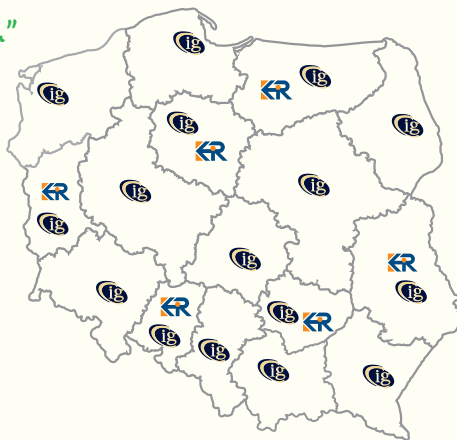
Województwo	Kwota kredytu - I kwartał 2010 r.
Mazowieckie	4 235 893 zł
Kujawsko-pomorskie	3 500 000 zł
Dolnośląskie	2 136 536 zł
Dolnośląskie	1 880 404 zł
Mazowieckie	1 700 209 zł
Mazowieckie	1 600 000 zł
Mazowieckie	1 550 000 zł
Mazowieckie	1 475 000 zł
Małopolskie	1 378 378 zł
Mazowieckie	1 300 000 zł

Źródło: Opracowanie ZBP, na podstawie danych BIK

Centrum Informacji Gospodarczej Zapraszamy do współpracy!

*„Wiedza o tym, gdzie znaleźć informacje
i jak ich używać - to tajemnica sukcesu”
Albert Einstein*

**Pokazujemy, jak wykorzystać
siłę informacji gospodarczej
w biznesie i prywatnie.**

**Sprawdzaj kontrahentów
i odzyskuj należności
tak skutecznie, jak banki!**

www.cigi.pl

CIG Białystok:

ul. Św. Mikołaja 1/31 III p.
15-419 Białystok
tel. (85) 74 23 342
tel. kom. 605 255 291
bialystok@cigi.pl

CIG Kraków:

ul. Szlak 65/912, IX p.
31-153 Kraków
tel. (12) 63 32 240
tel. kom. 723 723 752
krakow@cigi.pl

KIR Opole

- przedstawiciel CIG:
Ul. Krakowska 51
45-076 Opole
tel. (77) 45 45 751
opole@cigi.pl

KIR Bydgoszcz

- przedstawiciel CIG:
Ul. Chodkiewicza 15
85-064 Bydgoszcz
tel. (52) 32 51 251
bydgoszcz@cigi.pl

CIG Gdańsk:

ul. Wały Piastowskie
1/1503, XV p.,
80-958 Gdańsk
tel. (58) 68 21 949
tel. kom. 723 723 754
gdansk@cigi.pl

KIR Lublin

- przedstawiciel CIG:
ul. Tomasz Zana 38a
20-601 Lublin
tel. (81) 52 40 464
lublin@cigi.pl

CIG Poznań:

ul. Gronowa 22/116
61-655 Poznań
tel. (61) 82 80 520
tel. kom. 723 723 753
poznan@cigi.pl

KIR Zielona Góra

- przedstawiciel CIG:
Ul. 1 Maja 3
65-404 Zielona Góra
tel. (68) 32 46 417
zielonagora@cigi.pl

CIG Katowice:

ul. Dąbrowskiego
22/515, V p.
40-954 Katowice
tel. (32) 35 97 980/981
tel. kom. 723 723 751
katowice@cigi.pl

CIG Łódź:

ul. Gdańska 91/93,
budynek F, 90-613 Łódź
tel. (42) 63 60 365
tel. kom. 607 055 584
lodz@cigi.pl

CIG Rzeszów:

ul. Zygmuntońska 9/105
35-025 Rzeszów
tel. (17) 85 33 460
tel. kom. 723 723 756
rzyszow@cigi.pl

CIG Wrocław:

ul. Gen. Wł. Sikorskiego 2-8/5
53-659 Wrocław
tel. (71) 78 88 401/402
tel. kom. 723 723 772
wroclaw@cigi.pl

KIR Kielce

- przedstawiciel CIG:
ul. Sienkiewicza 60a/6
25-501 Kielce
tel. (41) 34 48 529
kielce@cigi.pl

KIR Olsztyn

- przedstawiciel CIG:
Al. J. Piłsudskiego 11/17
10-959 Olsztyn
tel. (89) 52 36 764
olsztyn@cigi.pl

CIG Szczecin:

al. Bohaterów Warszawy
34/35, lokal 312, III p.
70-340 Szczecin
tel. (91) 43 10 660
tel. kom. 723 723 768
szczecin@cigi.pl

www.cigi.pl

Opracowanie Raportu:

Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o., Dział Marketingu, ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa

Emilia Ożarowska

tel. (22) 486 84 428

e-mail: emilia.ozarowska@cpb.pl

Grzegorz Kondek

tel. (22) 486 84 426

e-mail: grzegorz.kondek@cpb.pl

Kieszonkowcy

kradną nie tylko dla gotówki!
Nie pozwól im wykorzystać
swojej tożsamości!
Jeżeli utracisz
dokumenty
nie ryzykuj!
Natychmiast
zastrzeż je
w banku!
Nawet jeżeli
nie masz
swojego
konta.

Patronat honorowy:

Współpraca:

Patronat:

Organizator:

Kampania Informacyjna Systemu **DOKUMENTY ZASTRZEŻONE**

Sektor bankowy powszechnie uczestniczy w Systemie DZ. Poniżej przedstawiamy tylko wybrane banki, które uczestniczą w dodatkowej, społecznej Kampanii Informacyjnej:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od wszystkich osób:

Banki przyjmujące zastrzeżenia od swoich Klientów:

www.DokumentyZastrzezone.pl